

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้หันมาใช้กิจการอุตสาหกรรมเป็นภาคนำในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่ละฉบับ โดยได้กำหนดระยะเวลาไว้แผนละห้าปี จะเห็นได้ว่ารัฐได้จัดให้ขึ้นครั้งแรกเมื่อราวปี พ.ศ. 2504 ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกๆ รัฐได้มุ่งเน้นในส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรม ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบเศรษฐกิจเกษตรกรรมกึ่งอุตสาหกรรม แล้วปัจจุบันโครงสร้างมีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างจากอดีตเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เป็นระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และถือว่ามี การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่¹

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้กิจกรรมภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมในสองรูปแบบคือ ในประการแรก ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจะเห็นได้ว่าได้ถูกยกฐานะให้มีมาตรฐานที่ดีขึ้น โดยมีค่าตัวเลขดัชนีการขยายตัวของรายได้ประชาชาติเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จ ประการที่สอง นอกจากนกิจกรรมอุตสาหกรรมยังก่อให้เกิดการทำลายระบบสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นประการสำคัญยิ่ง เนื่องจากระบบเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมจะมีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นกลไกหลัก กระบวนการผลิตหรือการแปรสภาพ (production/conversion process) จะเป็น

¹ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, "ศูนย์กฎหมายและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม," วารสารกฎหมายและสิ่งแวดล้อม, 1 (มกราคม 2538), : 1.

กระบวนการที่มีการนำเอาวัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตต่างๆ เข้าสู่กระบวนการ ไม่ว่าจะโดยการใช้แรงงานหรือเครื่องจักร เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าตามที่ต้องการวัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิต อาจเป็นทรัพยากรธรรมชาติเช่น น้ำ อากาศ ทรัพยากรป่าไม้ แร่ธาตุ น้ำมันเชื้อเพลิงถูกนำเข้าไปสู่กระบวนการดังกล่าว และผลที่เกิดจากกระบวนการผลิตยังมีมลพิษที่ถูกปล่อยออกมาจากโรงงานอุตสาหกรรมอันเป็นการทำลายระบบสิ่งแวดล้อมกลายเป็นปัญหาที่ยากจะฟื้นฟูแก้ไขได้ ของเสียวัตถุดิบทรายเป็นมลสารอื่นๆ รวมทั้งกาก ตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้นได้ถูกปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมอันเป็นแหล่งกำเนิด ซึ่งก่อให้เกิดเป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน รวมทั้งก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นปัญหามลพิษด้านต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นทางน้ำ อากาศ สารพิษที่เป็นอันตราย ส่งผลอันตรายอย่างกว้างขวางออกไปซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของมนุษย์ และระบบนิเวศในเวลาต่อมา ดังเช่นในกรณีตัวอย่างสถานการณ์ปัญหามลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ส่งผลเสียไม่ว่าจะเป็นปัญหามลพิษทางน้ำ หรือในกรณีของปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นในประเทศไทย อาทิ กรณีแม่น้ำพองเน่าเสีย จังหวัดขอนแก่น เมื่อประมาณเดือนมีนาคม 2535² ในกรณีสถานการณ์ปัญหาคุณภาพน้ำของแม่น้ำเจ้าพระยา³ หรือกรณีในกรณีอากาศเป็นพิษที่บ้านสบป่าด อำเภอมะแมะ จังหวัดลำปาง⁴ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากโรงงานอุตสาหกรรมและได้สร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงและมากขึ้นทุกขณะ

² กรมควบคุมมลพิษ, รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2535 (กรุงเทพมหานคร: กรมควบคุมมลพิษ, 2535), หน้า 11.

³ กองอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย, คุณภาพน้ำแม่น้ำเจ้าพระยาปี พ.ศ. 2532-2536 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมศาสตร์, 2537), หน้า 5-19.

⁴ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2535, หน้า 24.

ภาครัฐ ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรหลักในการใช้อำนาจเพื่อดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความสงบสุขให้เกิดขึ้นในสังคมให้ปราศจากภัยอันตรายทั้งปวง รัฐได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายต่างๆ ในหลายมาตรการด้วยกันเพื่อควบคุมปัญหาอันจะเกิดจากการประกอบกิจกรรมโดยเฉพาะจากด้านโรงงานอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512 ก็ได้ระบุให้ผู้ประกอบกิจการที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อระบบสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นการปล่อยน้ำทิ้ง อากาศเป็นพิษหรือขยะอันตรายออกสู่ระบบสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ต้องถูกควบคุมพร้อมกับนำเอามาตรการอาญามาใช้บังคับโดยการลงโทษได้แก่ จำคุกหรือปรับแก่ผู้ประกอบกิจการที่ฝ่าฝืนต่อบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ ที่ได้ก่อให้เกิดอันตรายทำลายสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น หากผู้ประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมมิได้ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งไม่ว่าในส่วนของเกี่ยวกับการจัดการโรงงานให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัยที่ดี หรือกรณีเกี่ยวกับการจัดให้มีการกำจัดสิ่งปฏิกูล การระบายน้ำทิ้งและการระบายอากาศที่ดี หรือกรณีเกี่ยวกับการจัดให้มีการเก็บและการใช้โดยปลอดภัยเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิดหรือวัตถุอื่นที่อาจเป็นอันตรายหรือที่อาจทำให้เกิดฝุ่นละออง ความร้อน แสงหรือเสียง ซึ่งอาจเป็นอันตรายในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุนั้นๆ ก็ได้ ตามความในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512⁵ เป็นต้น

⁵ มาตรา 39 บัญญัติว่า "ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานมีหน้าที่กระทำการดังต่อไปนี้

...
(5) จัดโรงงานให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย

(6) จัดให้มีการกำจัดสิ่งปฏิกูล การระบายน้ำทิ้ง และการระบายอากาศ

...

(13) จัดให้มีการเก็บและการใช้โดยปลอดภัยเกี่ยวกับวัตถุมีพิษ วัตถุเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุระเบิด หรือวัตถุอื่นที่อาจเป็นอันตรายหรือที่อาจทำให้เกิดฝุ่นละออง ความร้อน แสงหรือเสียง ซึ่งเป็นอันตรายในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุนั้นๆ... "

ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมเหล่านั้น ก็อาจจะต้องถูกลงโทษจำคุกหรือปรับในกรณีที่ฝ่าฝืนต่อมาตรา 39 ตามความในมาตรา 50^๕ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันได้

จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ.2517 รัฐได้ตรารัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.2517 ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับแรกที่ได้มีการกำหนดเรื่องการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมเป็นพันธกรณีที่รัฐพึงบำรุงรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมและความงามของธรรมชาติรวมทั้งป่าไม้ ดินน้ำ ลมอากาศและน้ำ^๗ ให้รัฐพึงบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมให้สะอาด และพึงจัดสิ่งเป็นพิษซึ่งทำลายสุขภาพและอนามัยของประชาชน^๘ ซึ่งปรากฏอยู่ในส่วนของแนวนโยบายของรัฐ ถือได้ว่าเป็นแนวทางสำหรับตรากฎหมาย^๙ และกำหนดนโยบายการปกครองประเทศให้รัฐบาลในยุคนั้น นำไปตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 ซึ่งใช้บังคับอาจกล่าวได้ว่าเป็นการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการพิทักษ์คุ้มครองในเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยตรงเป็นฉบับแรกเช่นเดียวกัน เนื่องจากที่ผ่านมา ไม่ปรากฏว่าเคยมีการบัญญัติกฎหมายในลักษณะนี้เพื่อบังคับใช้มาก่อนโดยจะเห็นว่า

^๕มาตรา 50 บัญญัติว่า "ผู้รับใบอนุญาตประกอบการโรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 39 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ผู้รับใบอนุญาตประกอบการโรงงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 39(6) (10) (12) (13) หรือ (14) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ"

^๗รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2517 มาตรา 77.

^๘รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2517 มาตรา 93.

^๙รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2517 มาตรา 62.

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้นำมาตราการทางอาญามาใช้บังคับ เพื่อปราบปรามพฤติกรรมของ ผู้ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อมตัวอย่างเช่น กรณีตามมาตรา 20 ได้บัญญัติว่า

เมื่อมีเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้น จะเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกายของประชาชนหรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของ ประชาชนหรือของรัฐ ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งบุคคลซึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดอันตรายหรือ ความเสียหายหรือบุคคลซึ่งอาจได้รับอันตรายหรือความเสียหายดังกล่าว ไม่ให้กระทำการ ใดอันจะมีผลเป็นการเพิ่มความรุนแรงแก่สภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่เกิดขึ้น หรือสั่งให้ กระทำการใดอันจะมีผลเป็นการระงับหรือลดความรุนแรงแก่สภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษที่เกิด ขึ้นในระหว่างที่มีเหตุดังกล่าว...

จากบทบัญญัติดังกล่าว หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ออกตามมาตรา 20 นี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวเป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ(มาตรา 26) เป็นต้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายฉบับนี้ได้ถูกนำมาบังคับใช้ควบคู่กับพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512 เรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ.2534 ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยมีการปฏิรูปการปกครองประเทศ โดยในส่วนของแนวนโยบายการพัฒนาประเทศ ยังคงดำเนินต่อเนื่องเพื่อเร่งรัดการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลขณะนั้นจึงได้ให้ความสำคัญต่อบรรดากฎหมายฉบับต่างๆ ที่จะ เป็นปัญหาอุปสรรคขัดขวางต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพื่อเร่งรัดดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือกร่างกฎหมายเหล่านั้นเสียใหม่โดยเฉพาะในส่วน ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ถูกนำมาพิจารณาบัญญัติบังคับใช้เพื่อให้เป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมพื้นฐานของไทย โดยมีเป้าหมายในการพิทักษ์และคุ้มครอง สิ่งแวดล้อม และเพื่อให้เป็นกฎหมายที่จะใช้ในการดูแลจัดการสิ่งแวดล้อมในอันที่จะไม่

หอสมุด... สำนักงานวิทยบริการ

ภาควิชา... กรมส่งเสริมการค้า

ขัดแย้งกับการพัฒนาประเทศ¹⁰ พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวคือพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม และขณะเดียวกันนอกจากกฎหมายฉบับนี้แล้วยังมีอีกกฎหมายฉบับหนึ่งที่ใช้บังคับควบคุมโดยได้เข้ามาเพื่อทำหน้าที่ทำนองเดียวกันคือ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการโรงงานโดยตรงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมกำกับดูแลการประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมมิให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และนอกจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีกฎหมายอื่นๆ ที่มีแนวทางในการบัญญัติเพื่อคุ้มครองพิทักษ์สิ่งแวดล้อมประกอบอีกหลายฉบับเช่นพระราชบัญญัติเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 เป็นต้น กฎหมายเหล่านี้ได้กำหนดกรอบกติกาต่างๆ และรูปแบบโดยเฉพาะในส่วนของการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่การประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้กำหนดมาตรการบังคับ (sanction) ต่างๆ ไว้หลายลักษณะด้วยกันในบทบัญญัติของกฎหมายเหล่านั้นตัวอย่างเช่นมาตรการปกครองจะมีลักษณะการอนุญาต (licensing) ซึ่งหากผู้ประกอบการบางจำพวกไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ก็จะถูกบังคับโดยมาตรการบังคับต่อมาได้แก่ การให้หยุดปรับปรุงแก้ไข การให้เพิกถอนใบอนุญาต หรือการสั่งปิดโรงงาน เป็นต้น

¹⁰ สุนัย มัลลิกะมาสย์, การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พี.เจ.เพลท.โพรเซสเซอร์), สนธิกฎหมายและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 9-10.

มาตรการอีกลักษณะหนึ่งคือมาตรการอาญา ซึ่งจะนำโทษจำคุก หรือปรับ หรือ ทั้งจำและปรับ หรือการปรับรายวันตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่มาบังคับลงโทษแก่ผู้ประกอบกิจการ ที่ได้ละเมิดฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการทางกฎหมาย ในส่วนที่ปรับปรุงแก้ไขหรือกร่างใหม่และฉบับที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ก็ยังคงนำเอา มาตรการอาญามาใช้เป็นเครื่องมือในการบังคับปราบปรามผู้ที่กระทำผิดเช่นเดิมทั้งนี้เพราะ เหตุผลที่มาตรการทางอาญามีโทษตามกฎหมายอาญาถือว่าเป็นวิธีการหรือมาตรการบังคับ ที่รัฐนำมาใช้บังคับกับการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อมหาชนเป็นส่วนรวมเพื่อเป็นมาตรการ ป้องกันปราบปรามการกระทำผิดอันกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ โดยมาตรการทางอาญามีพื้นฐาน หรือแนวความคิดในทางกฎหมายเพื่อเป็นการแก้แค้น (expiation) หรือการทดแทน (retribution) เพื่อเป็นการป้องกันสังคมซึ่งอาจเป็นการป้องกันทั่วไป (general prevention) หรือเป็นการป้องกันเฉพาะ (special prevention) ซึ่งการนำ มาตรการทางอาญามาใช้บังคับจะอยู่ภายใต้หลักการที่ว่า "ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มี กฎหมาย (Nullum crimen, nulla poena, sine lege)" อันเป็นหลักการที่กฎหมาย บัญญัติไว้ในมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่มุ่งคุ้มครองสิทธิบุคคล อันจะได้รับผล กระทบจากการใช้อำนาจของในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการอาญา จะเห็นได้ว่ามาตรการอาญา ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายนอกจากตัวประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ยังมีพระราชบัญญัติ ที่มีโทษทางอาญา ด้วยเหตุผลจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดสภาพบังคับไว้หากผู้ใดฝ่าฝืนต่อ กฎหมายเหล่านั้นแล้วจะได้รับโทษ การนำโทษมาใช้บังคับดังกล่าวเป็นการนำมาตรการ อาญามาใช้ภายหลังมีการกระทำผิดแล้วเป็นแนวทางการนำมาตรการมาใช้ในลักษณะที่ เรียก ว่า "มองไปข้างหลัง" นั่นเอง หากพิจารณาแล้วจะพบว่าตามประมวลกฎหมายอาญาจะ ปรากฏการนำมาตรการทางอาญามาใช้กำกับในลักษณะความผิดซึ่งจะอยู่ในภาคสอง แต่ใน ส่วนของพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา ส่วนมากจะนำไปบัญญัติไว้ในส่วนท้ายของบทบัญญัติ โดยจะบัญญัติทำนองว่า หากผู้ใดกระทำผิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติในกฎหมายเหล่านั้นแล้วจะ ต้องรับโทษ

แต่อย่างไรก็ตาม จากกรณีรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2537¹¹ ระบุว่า มีการปล่อยน้ำทิ้งจากสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งส่วนใหญ่จะพบว่าคุณภาพน้ำทิ้งเกินมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ พบการปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่จังหวัดนนทบุรีจนถึงจังหวัดสมุทรปราการ ทั้งจากโรงฆ่าสัตว์และอุตสาหกรรมน้ำทิ้งบริเวณที่มีปริมาณตะกอนแขวนลอยถึง 258 มิลลิกรัม/ลิตร ขณะที่มาตรฐานอยู่ที่ 15 มิลลิกรัม/ลิตร ยังมีปริมาณไขมัน และน้ำมัน 9.8 มิลลิกรัม/ลิตร ซึ่งมาตรฐานต้องไม่เกิน 5 มิลลิกรัม/ลิตร ซึ่งกว่านั้นมีค่าความสกปรกสูงถึง 192 มิลลิกรัม/ลิตร ขณะที่มาตรฐานต้องไม่เกิน 20 มิลลิกรัม/ลิตรและพบว่ายังมีการฝ่าน้ำอยู่ บางครั้งมีการระบุว่าสารพิษที่เกิดจากการลักลอบปล่อย เททิ้งตามต่างๆ เป็นกากอุตสาหกรรมที่ปนเปื้อนมากับน้ำท่วมโดยไม่ทราบสาเหตุส่งผลให้เกิดปัญหาน้ำเน่าในเวลาต่อมา¹² หรือกรณีจากรายงานสถิติการร้องเรียนโรงงานที่ก่อเหตุเดือดร้อนประจำปี พ.ศ. 2537, 2538, และ ปี พ.ศ. 2539 ของกรมโรงงานได้จัดกลุ่มโรงงานต่างๆ ที่ก่อเหตุเดือดร้อนมากได้แก่ โรงงานผลิตภัณฑ์โลหะ โรงงานผลิตภัณฑ์พลาสติก โรงงานเคาะพ่นสีรถยนต์ โรงงานทำเครื่องเรือน โรงงานตัดเย็บเครื่องนุ่งห่ม และโรงงานหล่อหลอมโลหะ เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษในรื่องน้ำเสีย อากาศเสีย เสียงดัง อื่นๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร (ปรากฏตามตารางที่ 1 สถิติการร้องเรียนโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อเหตุเดือดร้อนร้ายกาจ หน้า 9)

¹¹ มุลนิธิโลกสีเขียว, สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2537, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ บัณฑิตซ์ จำกัด(มหาชน), 2537), หน้า 35.

¹² สยามโพสต์, วันศุกร์ที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2539, : 5.

ตารางที่ 1 สถิติการร้องเรียนโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ

ลำดับที่	ลักษณะความเดือดร้อน	ปี พ.ศ.		
		2537	2538	2539
1.	เสียงดัง	847	703	415
2.	กลิ่นเหม็น	700	623	502
3.	ฝุ่นละออง	386	294	200
4.	เขม่าควัน	235	195	152
5.	น้ำเสีย	175	120	76
6.	ทำงานกลางคืน	324	-	-
7.	สิ้นสะท้อน	-	5	7
8.	อื่น ๆ	239	285	195
	รวม	2,906	2,225	1,547

ที่มา: กองตรวจโรงงาน และศูนย์บริการเพื่อการลงทุน กรมโรงงาน พ.ศ.2539.

หรือกรณีจากผลการดำเนินการของเจ้าพนักงานในกองตรวจโรงงานที่ได้ดำเนินการโดยใช้
มาตรการปกครองตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏ
ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถิติมาตรการปกครองที่ดำเนินการกับโรงงานอุตสาหกรรม

มาตรการ	ปี พ.ศ.		
	2537	2538	2539
1.สั่งปรับปรุงตาม ม.37	723	753	731
2.สั่งหยุด ตาม ม.39	343	71	51
3.ดำเนินคดี	35	204	211
รวม	1,101	1,028	993

ที่มา: กองตรวจโรงงาน กรมโรงงาน พ.ศ.2539

หรือในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดหรือละเมิดโดยเฉพาะการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ว่าด้วยเรื่องการอนุญาตให้ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม การประกอบกิจการโรงงาน หรือการขยายโรงงานจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดเป็นเงื่อนไขที่ผู้ประกอบการกิจการต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด เพื่อให้อยู่ในการตรวจสอบควบคุมดูแลจากพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวโดยก่อนเริ่มดำเนินการใดๆ อันเป็นการป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียหาย และการป้องกันอันตรายจามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม¹³ ที่กรมกฎหมายบัญญัติให้ลงโทษจำคุกและปรับนั้น จะเห็นได้ว่า

¹³ มาตรา 7 บัญญัติว่า "ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โรงงานตามประเภทชนิดหรือขนาดใดเป็นโรงงานจำพวกที่ 1 โรงงานจำพวกที่ 2 หรือโรงงานจำพวกที่ 3 แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการควบคุมดูแล การป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ การป้องกันความเสียหายและการป้องกันอันตรายตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่จะมีต่อประชาชนหรือสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งออกเป็นดังนี้

(1) โรงงานจำพวกที่ 1 ได้แก่โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่สามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบการกิจการโรงงาน

(2) โรงงานจำพวกที่ 2 ได้แก่โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ผู้อนุญาตทราบก่อน

(3) โรงงานจำพวกที่ 3 ได้แก่โรงงานประเภท ชนิด และขนาดที่การตั้งโรงงานจะต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

...

ก็ยังคงมีการดำเนินคดีกับโรงงานอุตสาหกรรมที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติเหล่านั้นอยู่เป็นจำนวนมากไม่น้อย¹⁴ ช่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า มาตรการบังคับที่ระบุไว้ในกฎหมายดังกล่าวยังไม่อาจนำมาแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก มาตรการบังคับของกฎหมายดังกล่าว อาทิ ในมาตรการอาญาเป็นเพียงวิธีที่มุ่งลงโทษผู้กระทำความผิดหรือผู้ละเมิดฝ่าฝืนต่อกฎหมายในลักษณะของการมองย้อนหลังหรือเป็นเพียงการ

¹⁴ 1. คดีหมายเลขแดงที่ 132/2538 ลง 17 มกราคม 2538 ระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ โจทก์กับห้างหุ้นส่วนจำกัด อินเตอร์มีดบล็อก จำกัดที่ 1 นายวิเชียร ชาราพิทักษ์ จำกัดที่ 2 ฐานตั้งโรงงานโดยไม่ได้รับอนุญาตเหตุเกิดตำบลบางเมือง พินาศาปรับจำกัดที่ 1 และจำกัดที่ 2 รายละเอียด 22,500 บาท จำกัดจำกัดที่ 2 เป็นเวลา 2 เดือน รอกการลงโทษ 1 ปี 2. คดีหมายเลขแดงที่ 2101/2538 ลง 29 พฤษภาคม 2538 ระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ โจทก์กับนายศักดิ์ชัย แซ่ลิ่ม จำกัด ฐานตั้งโรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โลหะการกลึง และดำเนินกิจการประกอบกิจการโรงงานโดยมิได้แจ้งปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เหตุเกิดตำบลสำโรงเหนือ พินาศาปรับ 15,000 บาท 3. คดีหมายเลขแดงที่ 2120/2538 ลง 30 พฤษภาคม 2538 ระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ โจทก์กับนายประพจน์ อิศวีวินาต จำกัด ฐานตั้งโรงงานประกอบกิจการโดยใช้คนงาน 10 คน ในการทำและผลิตโดยมิได้รับอนุญาต เหตุเกิดตำบลในคลองบางปลากด พินาศาปรับจำกัดที่ 1 ปี 6 เดือน ปรับ 30,000 บาท โทษจำคุก 2 ปี 4. คดีหมายเลขแดงที่ 2820/2538 ลง 4 กรกฎาคม 2538 ระหว่างพนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ โจทก์ กับนางวัชรารัตน์ ตันติเดชามงคล จำกัด ฐานตั้งโรงงานโดยไม่ได้รับอนุญาต เหตุเกิดตำบลบางแก้ว พินาศาปรับ จำกัดที่ 4 เดือน ปรับ 20,000 บาทโทษจำคุก 2 ปี

แก้ปัญหาที่ปลายเหตุ (end of pipe) กล่าวคือ กรณีเมื่อผู้ประกอบการหรือผู้กระทำผิดได้ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแล้ว มาตรการทางอาญานำไปใช้บังคับกับบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าเป็นกรณีเมื่อมีความผิดเกิดขึ้นแล้ว มาตรการโทษทางอาญานำเข้าไปมีบทบาท อย่างไรก็ตามได้ให้มีการใช้ในวิธีการที่กำหนดวิธีการป้องกันเหตุการณ์ในอนาคตอันที่จะเกิดขึ้น ในลักษณะทำลายสิ่งแวดล้อมได้ อย่างเป็นระบบเครือข่าย โดยเฉพาะมาตรการบังคับเช่นเดียวกับโทษแต่เป็นวิธีการที่มีแนวความทางในการนำไปใช้กับผู้กระทำผิดต่างจากโทษ โดยมีลักษณะเป็นมาตรการในทางป้องกันสังคมอันได้แก่วิธีการที่เรียกว่า "วิธีการเพื่อความปลอดภัย (Measures of Safety)"

วิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามนัยทางกฎหมายในฐานะเป็นมาตรการซึ่งใช้บังคับต่อผู้กระทำผิดหรือผู้มีสภาพน่ากลัวว่าจะกระทำผิด แทนโทษ หรือเป็นมาตรการที่ใช้บังคับต่อผู้กระทำผิดผนวกกับโทษ¹⁵ จะเห็นได้ว่าเป็นมาตรการบังคับ (sanction) ประเภทหนึ่งในทางอาญาที่ถูกลำมาระบุมเป็นมาตรการบังคับในกฎหมาย ก่อนหน้านี้วิธีการเพื่อความปลอดภัยได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา รศ.127 แต่กฎหมายจะบัญญัติไว้ในส่วนของโทษ ปัจจุบันวิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากการกระทำผิด โดยจะเห็นได้ว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัยมีแนวความคิดมาจากทฤษฎีป้องกันสังคม ได้ถูกนำมาเป็นมาตรการเพื่อใช้เสริมเพิ่มเติมโทษทางอาญา เนื่องจากมีลักษณะหรือสภาพบางอย่างที่โทษไม่อาจกีดกันหรือลงแก่บุคคลนั้นได้ มาตรการนี้จะเข้าป้องกันมิให้บุคคลกระทำผิดซ้ำอีกโดยการป้องกันเฉพาะ (special prevention) โดยพุ่งเล็งถึงลักษณะหรือสภาพบุคคล หรือสิ่งของที่เรียกว่า "สภาพที่เป็น

¹⁵ ถาวร พานิชพันธ์, "วิธีการเพื่อความปลอดภัย (Measures of Safety)"
วารสารอัยการ, ปีที่ 7, ฉบับที่ 77, พฤษภาคม 2527, : 105.

อันตราย"¹⁶ ซึ่งอาจเป็นการตัดโอกาสมิให้กระทำผิดอีก (incapacitation) และการปรับปรุงแก้ไข (reformation)¹⁷ หลักการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยจะแตกต่างกับมาตรการทางอาญาในส่วนของโทษกล่าวคือ การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้โดยวัตถุประสงค์มิใช่เพื่อเป็นการทดแทนเช่นเดียวกับโทษ หากวิธีการเพื่อความปลอดภัยจะมุ่งป้องกันการกระทำผิดในอนาคตอันเป็นลักษณะที่เรียกว่า "การมองไปข้างหน้า" โดยหลักการใช้บังคับจะมีบางส่วนคล้ายกับโทษเช่นกรณีต้องมีกฎหมายบัญญัติให้ใช้บังคับได้เป็นต้น หากมีหลักการบางอย่างที่แตกต่างกันเช่น กรณีโทษไม่บังคับย้อนหลังในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำผิด แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยจะใช้บังคับแก่บุคคลใดก็ได้ก็ต่อเมื่อมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้ใช้บังคับได้เท่านั้น และกฎหมายที่จะใช้บังคับนั้นให้ใช้กฎหมายในขณะที่ศาลพิพากษาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ด้วยเหตุผลของบทบัญญัตินี้เองที่กำหนดให้วิธีการเพื่อความปลอดภัยเพิ่งถึงสภาพอันตรายในอันที่จะเกิดจากบุคคลผู้นั้นในอนาคตกฎหมายจึงมีวิธีการบางอย่างที่กำหนดว่า เมื่อพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปศาลก็สั่งใหม่ให้เพิกถอนหรือลดใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่กำหนดไว้เดิมเสียได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 16 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจะแตกต่างจากหลักเกณฑ์ในเรื่องการลงโทษกล่าวคือ

¹⁶ ในส่วนของบุคคลที่มีสภาพอันตรายต่อสังคม ซึ่งมีแนวโน้มจะกระทำผิดซ้ำอีกในอนาคตมีนักนิติศาสตร์บางท่านได้แยกเป็น 7 ประเภทคือ 1. ผู้กระทำผิดซ้ำซาก (กระทำผิดติดนิสัย) 2. ผู้กระทำผิดซ้ำพื้นที่หรือสถานที่ 3. ผู้กำลังจะลงมือกระทำผิด 4. คนบ้า 5. คนติดสุรา 6. คนติดยาเสพติดให้โทษ 7. ผู้กระทำผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพ รายละเอียดดู สิรินทร์ เจริญวัฒน์ และนิภาพร รุจนวงศ์, "การใช้กฎหมายป้องกันอาชญากรรม (ตอนที่ 1)", วารสารอัยการ, 15 (สิงหาคม 2535), : 172.

¹⁷ ถาวร พานิชพันธ์, "วิธีการเพื่อความปลอดภัย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 5.

เมื่อศาลพิพากษาและลงโทษแก่ผู้กระทำผิดแล้วไม่อาจปรับเปลี่ยนได้ เช่นกรณีของวิธีการเพื่อความปลอดภัย

อย่างไรก็ดี ประมวลกฎหมายอาญาระบบที่ใช้ในปัจจุบันวิธีการเพื่อความปลอดภัยกำหนดไว้ 5 วิธีด้วยกันคือ กักกัน ห้ามเข้าเขตที่กำหนด เรือประกันทัณฑ์บน คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และการห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพบางอย่าง ล้วนแต่เป็นมาตรการที่มุ่งควบคุมพฤติกรรมของผู้กระทำผิด โดยการป้องกันการกระทำผิดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ตัวอย่างเช่น กรณีมาตรการกักกันเป็นการนำมาใช้กรณีการเพิ่มโทษไม่อาจทำให้ผู้กระทำผิดเกรงกลัว จึงต้องนำมาใช้เพื่อคุมตัวบุคคลดังกล่าวไว้ในสถานที่ที่กำหนดเพื่อตัดนิสัยและขณะเดียวกันก็ให้ฝึกหัดอาชีพเป็นคนดีก่อนจะปล่อยออกสู่สังคมต่อไป หรือกรณีมาตรการห้ามเข้าเขตกำหนดเป็นมาตรการที่เข้ามาบังคับบุคคลที่กระทำผิดซ้ำในท้องที่หรือสถานทีนั้นเนื่องจากว่า หากปล่อยให้ผู้บุคคลเหล่านั้นเข้ามาในสถานที่ดังกล่าวจะกระทำผิดซ้ำอีกจึงต้องนำมาตรการนี้มาใช้บังคับเป็นต้น หากรัฐจะได้นำเอาวิธีการเช่นว่านี้มาใช้บังคับเป็นมาตรการประกอบควบคู่ไปกับมาตรการทางอาญาที่ระบุในพระราชบัญญัติดังกล่าวมาข้างต้น อย่างเป็นระบบเครือข่ายแล้ว ก็อาจจะทำให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเกิดความเกรงกลัวต่อการละเมิดทบทบัญญัติกฎหมาย อันจะส่งผลให้การพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อมให้ปลอดจากมลพิษซึ่งมีซึ่งมีสาเหตุมาจากกิจกรรมประเภทอุตสาหกรรมเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะได้ศึกษา วิเคราะห์ถึงหลักการในการกำหนดการนำเอาวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาปรับใช้อย่างเหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยวิทยานิพนธ์มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพข้อเท็จจริงที่มีการนำเอามาตรการทางอาญามาใช้ในการลงโทษกับผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษ
2. เพื่อศึกษาทฤษฎีแนวความคิด และหลักการของวิธีการเพื่อความปลอดภัย
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงมาตรการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้เพื่อ

ป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากโรงงานอุตสาหกรรม

4. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยของต่างประเทศ มาใช้กับความผิดปกติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเฉพาะกรณีการนำมาตรการทางอาญามาใช้ในการควบคุมมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลจากเอกสาร อันประกอบด้วยบทบัญญัติกฎหมาย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517, 2521 พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2538 ประมวลกฎหมายอาญาและคำอธิบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 กฎกระทรวงและประกาศคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ส่วนเอกสารอื่นๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ บทความในวารสารต่างๆ คำพิพากษา บทความของนักวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย กฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทยและต่างประเทศ สิ่งตีพิมพ์ เป็นต้น และศึกษาทฤษฎี อันเป็นที่มาของปัญหา การบังคับใช้ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงสนทนากับ นักกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอาญากับปัญหามลพิษจาก

โรงงานอุตสาหกรรมเช่น พนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ หรือที่เขามีประสบการณ์ในการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับปัญหาการกระทำผิดเช่น อัยการประจำกองคดีอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด นักสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่กรมโรงงานหรือเจ้าพนักงานอื่นที่มีหน้าที่บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายที่มีหน้าที่คุ้มครองพิทักษ์สิ่งแวดล้อม หรือเจ้าของโรงงาน เป็นต้น โดยมีประเด็นสำคัญคือ เพื่อหาความถูกต้องเหมาะสมที่จะนำมาใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในการควบคุมมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม พร้อมทั้งขอรับทราบความเห็นในการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในการป้องกันปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อเสริมเพิ่มมาตรการโทษทางอาญามีความเป็นไปได้เพียงใดมีขอบเขตหรือมาตรการที่เหมาะสมอื่นอีกหรือไม่ เนื่องจากว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัยเป็นมาตรการทางอาญานำมาป้องกันปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีลักษณะการกระทำผิดต่างออกไปนั้น จึงต้องมีแนวความคิดของบุคคลเหล่านั้นมาสนับสนุนเนื่องจากว่า เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ในการใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาหาวิธีการที่เหมาะสมในการป้องกันปัญหาดังกล่าวต่อไป

นอกจากนี้ ในการรวบรวมข้อมูลครอบคลุมไปถึงการศึกษาลักษณะรูปแบบของมลพิษอันเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศต่างๆ ด้วยกัน ตัวอย่างเช่น ปัญหามลพิษทางน้ำ ปัญหามลพิษทางอากาศ พร้อมกับศึกษารณณ์ตัวอย่างที่เกิดขึ้น อาทิ ลาน้ำพองเน่าปัญหาสภาพอากาศเป็นพิษที่แม่เมาะ ปัญหาที่การนิคมอุตสาหกรรมลำพูน และกรณีกรมเจ้าท่า ดำเนินคดีกับเจ้าของโรงงานที่ปล่อยน้ำเสียจากโรงงานที่จังหวัดสมุทรปราการ โดยการศึกษาดังกล่าว จะใช้เอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์กับข้อมูลทั้งสองในเชิงพรรณนา เพื่อหาวิธีการเพื่อความปลอดภัยในส่วนที่เป็นมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันป้อมปราการผู้ก่อให้เกิดมลพิษจากอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นแนวความคิดหนึ่งเพื่อป้องกันปัญหาอันเกิดกับสิ่งแวดล้อม

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

แนวทางการใช้กฎหมายป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างเงินผิดกฎหมายเป็นที่ยอมรับและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วยการให้อุตสาหกรรมเป็นภาคนำนั้น ได้กำหนดมาตรการทางอาญาเป็นบทลงโทษแก่ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ในอัตราโทษที่รุนแรงมีทั้งโทษจำคุกและปรับเพื่อเป็นการป้องปราม แต่การใช้นี้มาตรการนั้นก็ไม่ยังไม่เกิดผลให้ปัญหาล้างเงินผิดกฎหมายคลี่คลายลงไปได้ยังคงมีการฝ่าฝืนกฎหมายเสมอมา เมื่อพิจารณาด้านการลงทุนแล้ว บางครั้งหากมุ่งจะใช้มาตรการทางอาญาลงโทษอย่างเข้มงวดและรุนแรงอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศและการลงทุนได้ ในขณะที่เดียวกันปัญหาล้างเงินผิดกฎหมายก็ไม่ควรเกิดขึ้น ทางออกที่จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศและสิ่งแวดล้อมก็คือ การนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยบางวิธีมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามสภาพข้อเท็จจริงและหลักการของวิธีการเพื่อความปลอดภัย เพื่อเป็นมาตรการเสริมอีกประการหนึ่งที่จะเป็นมาตรการการลงโทษทางอาญาที่มีลักษณะไม่รุนแรงเท่ากับโทษอาญาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการพิทักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยนี้จะส่งผลให้เกิดการดูแลและควบคุมมิให้ปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมออกสู่สิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลจากการทำวิทยานิพนธ์คาดว่าจะได้ประโยชน์ 2 ทางคือ

1. **ประโยชน์ทางตรง** ได้แก่ การนำมาตรการทางอาญามาใช้บังคับในลักษณะที่เป็นมาตรการลงโทษที่ชัดเจนมากกว่ามาตรการการลงโทษทางอาญาทั่วไป ซึ่งจะส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมาย อันจะส่งผลให้สามารถบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมป้องกันมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมได้ดีกว่าการใช้มาตรการลงโทษในปัจจุบัน

2. ประโยชน์ทางอ้อม ได้แก่ผลจากการบังคับใช้กฎหมายที่มีมาตรการการลงโทษทางอาญาด้วยการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ จะส่งผลให้สภาพแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษจะลดหรือยุติการทำลายสิ่งแวดล้อมลงไปด้วยการไม่ปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมซึ่งจะส่งผลให้สิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพดีขึ้น รวมถึงไม่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย